

L'Estat Català ★

PUBLICACIÓ DE ORIENTACIÓ NACIONAL

Direcció: FRANCESC MACIÀ, Diputat

BIBLIOTECA PARTICULAR
ESTANISLAU ROIG GINGI

L'ESCLAU, de Miquel Angel

L'OPRESSIÓ

*Es que esperen que les cadenes caiguin
pel seu propi rovell?*

Maurici Jokay

Aquells catalans que no esdevenen gens susceptibles quan se'ls parla de la sotmissió de Catalunya a un poder estrany i troben que és una utopia l'ideal d'alliberació de la Pàtria, els convidem a resseguir els fets que continuament es desenrotllen per tota la terra catalana. La nostra paciència és il·limitada. Dubtem que es trobi un altre poble amb analogies semblants a les nostres i que exerceixi tant admirablement el do d'aquesta virtut pacientíssima.

I és que al caure a la desnacionalització el catalans hem caigut també a l'indignitat.

Perquè solament per dignitat, els catalans, hauríem de desfer de les argolles que la lliguen, aquella ganiveta de llescar pa que d'ençà de 1640 resta aferrada a les taules de les nostres llars.

Ja s'ha arribat al comble de la passivitat, amb aquesta bonhomia indolent que marceix als catalans.

D'ençà de 1714—ni en els períodes incipients del catalanisme,—l'agressivitat espanyola no havia arribat, com ara, al màxim del greuge i de l'odi.

Ha dit el senyor President de la Mancomunitat de Catalunya, en les seves declaracions on fa un capítol de càrrecs al Estat Central—ens passem la vida fent capítols de càrrecs—que els temps actuals són semblants, a tot ésser-ho, amb els que precediren a la revolta dels catalans de 1640.

Llavors com ara, un català renegat, tramet per damunt les centúries, l'hereditatge degenerat dels catalans de 1640 i 1714, concretant amb la persona d'aquell Comte de Santa Coloma que se'n duu la maledicció unànim de les gèneres de la seva Pàtria.

En 1640, Catalunya iniciava la devallada de la seva antiga esplendorositat. S'anava perdent l'integritat de l'esperit nacional dels catalans de llavors. Per això aleshores sorgien els traidors—els primers traidors antecessors dignes d'aquesta fauna indecent que acapdillen els Fourniers i Marqués d'Olerdola. De traidors n'hi ha hagut a tots els pobles i a totes les nacions. Però si voleu sapiguer el valor d'un moviment nacional, en camí de deslliurança, cal fixar-se amb els traidors que té.

Dissortadament, Catalunya té encara masses traidors.

Hi ha catalans que traeixen el deure digne i inexorable de la raça, i hi ha catalans que traeixen l'essència alliberadora de la raça, que és pitjor.

Els primers neden en la impunitat. Els segons se'ls hi ha arrabassat la bandera que fa massa temps ostentaven indignament i l'arrocegaven pel llot de la baixa política.

Aquests catalans traidors—uns i altres—no són res més que una argolla més a la llarga cadena de l'esclavatge. Aquests catalans traidors són una prova més infalible de l'opressió degradant i cruenta a que ens remet l'Estat dominador.

L'Anglaterra va enviar al Egipte i a les Índies, durant mig segle, cargaments d'al-

cofoli i de dones rublertes d'avariosis, per a sotmetre per sempre més a l'esclavitud denigrant a dues races.

Tot el detritus dels barris baixos de Londres—sobres inhumanes del capitalisme londinenc—feren cap a Occident.

Els estralls foren grossos; l'allau alliberadora es deturà uns instants en la marxa dels segles. No obstant, la força de la sang retornava victoriosa i prop de les muntanyes, on serpenteja el riu i cimbregen les palmeres, natura sorgia amb un magnífic *specimen* d'una raça jove i forta.

Espanya no ha llençat els prostíbuls del baix Madrid, perquè el baix Madrid, la flamenqueria espanyola, s'ha llençat per si sola a l'invasió de Catalunya.

De costat de la «Lunaris» de concert de tercer ordre, hi ha posat un senyor Raventós o un senyor Marqués d'Olerdola.

Més que tot un exèrcit en ordre de batalla, aquest exèrcit desnacionalitzador, ha sigut el que ha fet més mal a Catalunya.

I a mida que els catalans han perdut virilitat física, hem anat perdent la nostra dignitat moral.

Per això, davant les escomeses del enemic, sols atinem avui oposar-hi les volubles maquinacions del nostre pobre enginy polític.

Inventarem tots els subterfugis perquè no gosem treure d'una vegada els estres guerrers.

Així és quan és possible—sota la careta del període electoral per exemple—invadir viles i pobles maïser al braç, detenir diputats elegits pel poble; registrar la llar violentment d'un digne conseller de la Mancomunitat de Catalunya—talment a l'Irlanda, feien els agents de *Constabulary Police*;—privar la lliure circulació de persones i carruatges pels carrers i carreteres dels nostres pobles; impedir per medi d'una grossa pressió diplomàtica la benedicció d'una bandera catalana a París; escometre a cops de sabre als patriotes que es manifesten a Barcelona d'una faïçó en que els agents de l'Estat no els hauria d'interessar per res.

I encara tot això no és gaire cosa al costat de fomentar a Catalunya una guerra civil per les cantonades i deixar que impunement s'assassinin a aquests bons i pacífics ciutadans d'aquesta pacient Barcelona. Miri's allí on vulgui, a tot arreu veurà el català d'avui el fuet amenaçador que va caure damunt les nostres esquenes.

En nom de Catalunya ja no podem demanar res ni fer prevaldre res.

Tot ço que és català es veu combatut per l'enemic.

L'Estat es diverteix; mentre Catalunya clama endebades. Tot ço que els sobra a la seva taula ens ho envia. I aquí restem esbategant inútilment per sortir d'aquesta cleda que ens assetja. Sofrim una guerra a la quieta. Una guerra en la que hi perdem la dignitat i la riquesa de la raça.

Aquests burgesos catalans que davant

el mot d'Independència hi alcen les xemeies de les seves fàbriques, com una contraposició, veuran com les seves riqueses serviran per a pagar les bacanals disbauxes de la bagassa sifilítica.

Aquests burgesos catalans, que quan s'alça la bandera lliberadora van exclamar: No, no tant, no tan lluny! veuran en-sorrar-se poc a poc tota la vida econòmica de la nostra Nació, arrossegant en la debacle an ells mateixos, penalitat merescuda per les complicitats traidores amb l'Estat que detenta el voler nacional.

On són aquells catalans del segle XVIII? Fins els mateixos catalans ja desnacionalitzats de la passada centúria trobem a mancar. No podien tenir una orientació o un veritable talent polític; però sura per damunt d'aquella política de barricada i d'aquella confusió d'idees una més alta austeritat d'ideal i una dosi més grossa d'energies.

Darrera aquelles cançons de carrer i de taverna hi havia sempre el fusell a punt.

I ara ja fa vint anys que esmolem les eines. Se'ns dirà que el poble català tot ço que ha perdut en virulència ho ha augmentat amb intel·ligència. Molt bé; però cal que ens fixem que hi ha pobles que aquesta intel·ligència la posen al servei d'una dinàmica alliberadora.

No trobem altre medi per a combatre que el mitjà electoral. La renaixença patriòtica s'ha acomplert abastament i cal donar els primers passos de la voluntat patriòtica amb decisió i energia.

Deixeu fer, catalans, i veureu com serà l'enemic mateix qui ens senyalarà el camí. Cada dia que passa se'ns estreny més l'argolla. Menys llibertat política i més abandon d'aquells negocis que pertanyen a l'exclusiva competència de l'Estat central. No es fa res per Catalunya, ni es deixa fer a Catalunya. Podíem ésser nau lleugera i som lastre de corcada baluerna. Podíem sotjar lliurement el blau del mar i se'ns fa molsa al casc.

Patriotes!

Els estudiants en el període de vacances.

Els dependents de comerç.

A tots aquells que'ls hi sigui fàcil la lectura en llengua francesa, que es facin enviar el llibre:

Pour former un tireur

Preu: 1'50 francs

Bibliothèque Larousse

PARIS - Rue Montparnasse, 17

S'ha dit que és xorc el vessament de sang quan no reporta el triomf. Error; gran i profund error.

La sang que generosa rega la terra per amor a nobles ideals, la seconda i la prepara al menys per a que en ella hi floreixin i hi fruitin un dia o altre, nous i més afortunats esclats de sacrifici pels ideals mateixos. D'heroiques exemplaritats en va plena l'Història per a estimul de les successives generacions.

M. Folguera i Duran

La nostra miserable condició

... I va una altra vegada; Catalunya acaba d'eixir de la febre electoral; quatre setmanes de neguit conscient o inconscient, durant les quals s'han desgranat una sèrie de raons polítiques, velles o noves, però que no passen més enllà de l'ambició o vanitat d'uns ninots proclamats i investits per cert egoisme polític; s'han fet mitings, s'ha parlat i s'ha escoltat, i en l'intimitat de la taula de casa o del cafè, han brunzit i xocat les idees (cap esquivada i tota redemptora)... després segueix el temps desfilant fred i imperturbable, espectador i regulador de tantes tragèdies, de tantes farses, de tantes virtuts (?) que han passat i passaran ocultes o descobertes, alabades o vituperades, en cada plana d'història o en cada vida d'un dia; aquest temps fred i imperturbable que'ns assenyala cada moment un treball i una acció, d'aquesta lluita contínua per viure, bé o malament, nobles o vils, lliberts o esclaus, aquest temps que no és tal temps perquè el som nosaltres, indolents o actius, forts o febles; aquest temps que mai passa sinó que passen els homes... ara l'hem sentit esgarrapant-nos les entranyes, tantejant-nos la voluntat i la consciència... I bé, què ens ha dut?... què hem sabut sustreure de la seva prodigalitat?... Solament una rutina degenerada, perquè ho són els seus mantenements, forts i insensibles, i que saben ésser sensats perquè no estimen la sensatesa, prudents perquè no estimen la prudència, justos perquè no estimen la justícia, doncs abusen terriblement d'aquesta sensatesa, prudència i justícia, limitades en cada un de nosaltres, i més encara en la col·lectivitat, que viu i pensa i fretura esclavitzada darrera d'aquests *virtuosos* de partit i de Pàtria, d'això que sols ha conegut, fins ara i fins sempre, l'única virtut el «sacrifici» del benestar i de la sang; guaitau-lo el nom d'una Pàtria que ha servit només que per escambell, guaitau els que mai haurien cregut en la veritat punyent de les castes, com ofeguen la llibertat de Catalunya; des de dalt de la seva bestialitat instintiva i vivificadora, oviren tots els seus aspectes i neguits; des de dalt de la seva nulitat no senten l'empenta ferma d'una raça, de la que'n són paràsits i cucs de la més pestilenia descomposició; el seu major desfici pren volada en la brillantor luxosa del seu nom i de la seva família, raquítica i defectuosa; a l'entorn d'aquestes inmundícies humanes, les realitats

al·lisonadores no arriben a tenir més valor que una importuna naturalitat.

I ara l'acabem de veure la insuficiència d'eixa gent que La arrelat de mica en mica en el cor del nostre poble; aquest una vegada més s'ha inclinat a la ferotge vergassada de l'enemic, qui no ha estalviat medis per a imposar la seva lliberrima voluntat a la nostra; el partit traïdor que vol representar els sentiments de Catalunya, s'ha cregut potent i respectat de «l'Estat opressor» gallegant continuament del seu catalanisme avariciós i jueu, i la respectuosa consideració dels seus «hermanos» ha sigut «noble y sincera» com ho tenia d'ésser per la mateixa manera de procedir d'ells jugant amb la sort dels seus germans veritables; lo pitjor és que ho paga el poble, befat i enganyat, i que ha donat cooperació a les golareries de la Lliga.

Els honrats treballadors i pagesos del pla i de la muntanya, porten immaculada l'essència «Pàtria» tal com és i deu ésser sentida, i els mercaders del ideal s'aprofiten d'ella falsejant los-hi la veritat amb miraments interessats i egoïstes, i mentre tant segueixen pagant contribucions sense to ni so, veient-se privats dels seus fills que se'n van a «servir» així mateix a la «madre patria» que ells no coneixeran mai ni per la «padrina» que'ls hi fa veure; i mentre tant ens apostrofen cada dia injuriant-nos i befant-nos en lo pregó, i mentre tant, posant-nos trabes a tota expansió, fan córrer nostra sang pels carrers de la ciutat, amb el beneplàcit del senyor «castizo» (exemplar fidel de raça) que digné fa poc i en cert establiment: «nosotros en Madrid, desde que en Barcelona hay atentados, trabajamos mejor», mentre bevia un xato de «manzanilla pura» i es fregava els llavis amb un gest olímpic de «bizarrada».

I mentre tant coaccionen la voluntat del poble i a les seves autoritats revòlver en mà i a cops de culata, fabricant i llogant pistoles com a Torroella de Montgrí, que per «salvar el sufragio» disparaven a tort i a dret caçant els ciutadans pacífics, i mentre tant es sableja a la multitud indefensa i moguda per un afany de justícia; i encara té barra la Lliga en treure el cap?...

Prou, prou i prou; la revenja nostra serà implacable, no hi haurà compassió; hem donat per endavant la nostra vida en holocauste de la Pàtria, i la nostra raó l'hem posada absolutament dintre el canó de la pistola...

I nosaltres, que per convenciment i patriotisme estem al costat dels obrers, fem avinent que la seva missió no és estar al marge del seu deure com a catalans, i molt menys quan cert sindicat, fugint de l'especialitat precisa, els distreu completament de tota catalanitat, donant-los-hi en canvi la sensació d'un altre esperit que'ls hi confón tot límit, acceptant d'aquesta forma i de fet l'esclavatge d'una nació estrangera i despòtica, tan dolorós per l'humà ideal com qualsevol altre; per això ens convé posar «al tanto» de maniobres conscients o inconscients, però que afecten als nostres obrers com a Catalunya mateixa, que davant dels explotadors del ideal d'aquí hi estaran els soldats de Catalunya, com davant tota classe de «pistolers» sense consciència ni dignitat i que comencen per ésser espanyols d'instint i de raça, hi estaran també aquests soldats... I passarà lo que

passarà, no volem obstacles al nostre camí... Ja era hora que el catalanisme tingués una definició concreta, que'ns encaminí a una sola actuació; està molt bé que's facin manifestacions, on s'hi exhibeixi l'ideal nacionalista; lo inconseqüent és la poca virilitat dels seus components, exposats a rebre sempre les fúries dels enemics que's rabe-gen satisfactòriament damunt una multitud espontània com desorganitzada, l'endemà ningú es recorda de la febleza vergonyanta; la feina diària anonitza enterament a tots aquests decidits mansos, i els fets es succeeixen i l'història s'escriu...

De totes les nacionalitats oprimides, la més perillosa per ella mateixa és Catalunya; el seu sentiment és materialitzat per l'interès massa remarcable de la seva gent, qui sembla desconèixer l'heroisme premeditat i obsessionant; fora de llur treball, els demés actes de la vida volen les circumstàncies i la rutina, al revés dels nostres adversaris que han implicat en les seves resolucions quotidianes i nacionals l'ideal aventurer i arriscat que'ls ha fet extremadament polítics, encara que ridículs, però que han sigut la causa de la seva creixença políticament dita; i els nostres homes que saben imitar de l'estranger tot lo bo i tot lo dolent, són incapacitats per assimilar-se el patriotisme heroic i desinteressat; un insigne poeta ha glosat en un discurs l'espiritualitat de la pàtria, que aquí a Catalunya tan pocs senten; en podria ésser la causa l'esclavitut de segles i segles que privaren als catalans de tota empresa nacional seva, esmortuint-los-hi l'orgull col·lectiu de dignitat i de glòria que unifica tota acció moral i material; llavors és menester que comencin per tragar-se aquesta crosta desnaturalitzadora abans de parlar de pàtria.

I els idealistes que trenquin tot lligam social o familiar o que desin el seu pensament que no pot aconseguir la plenitud, i no poden tindre si no és així només que una personal vanitat opressora i canallesca; no vull parlar pas de la covardia i el temor, perquè això és una il·lusió falsa dels sentits, mentre que l'egoisme i l'interès és una realitat embrutidora de l'ànima, doncs és necessari per a donar el pas que'ls aparti definitivament de la miserable condició, la grandesa del sacrifici, i sàpiguiu vèncer's a si mateixos, fugint del lloc infecte per a saber morir, i viure a la vegada, estrenyent cada instant més l'enlairaada convicció, com l'arma a les mans, justiciera.

I aquí vos esperem a tots, catalans que estimeu, aquí i a fora, per a demostrar-ho; no vingueu per això els qui preconitzeu llibertat i sou esclaus de vosaltres mateixos.

Ésser o no ésser: ésser catalans disposats a la lluita per la llibertat, o no ésser res, ni bestia que sols viu i actua per instint i necessitat, quan l'home no sap viure per raó i per dignitat?

Sense la passió, l'home és sols una força latent que espera una possibilitat, com el foguer el cop del ferro, per a produir esteles de llum.

Enric Frederic Amiel

Disol en la teva prudència un gram de follia.

Horaci. Od. IV

Temperament accional

Jo no sé quina deu ésser aquesta força que impulsa a l'home a lluitar per la llibertat, que fins el ser més indiferent no pot sustreure's de sentir-la, i, vulgues o no, es veu forçat a canviar la passivitat per l'acció afirmativa de lluita.

Des de que el món és món, se veu que l'home ha sigut una acció contínua de lluita, que al no ésser així avui no estaria ni al començ de la seva deslliurança, en relació a la superioritat racional de les espècies.

Tot lo del món és esclau d'una llei determinada, i l'home, esclau també d'aquesta llei, no pot resistir a la pressió que'l sotmet, i la lluita bé a determinar el cas proupiament seu.

Les grans accions de la vida col·lectiva les han començades, com és natural, els sers més ardorosos, i les han termenades aquells que, en principi, fugien espantats de ses conseqüències, i és que l'home està posseït de qualche cosa que no logra descobrir, i que sols se manifesta en determinats i difícils moments de la vida.

Els grans pensadors francesos que prepararen un dia el camp de la revolució, no hagueren impulsat mai al poble, en l'hora justa, perquè els homes que en filosofia es preocupen de les coses humanes, sols veuen reviu l'acció en la sublimitat de l'escola per ells profunditzada, per quan preveuen, en la brutalitat incògnita a l'home, els efectes també brutals, quina causa en ell mateix se determina, i en canvi el poble, el que llegeix, el que en la ciència hi cerca la llum que l'ha de conduir pel camí de la seva deslliurança, i que per temperament no veu, en la filosofia escrita, la moral de la paraula, sinó que hi cerca en ella la cruesa material de la frase encoberta per la bella imatge pulida per l'artifici de la ploma, no té altre medi que entregar-se, i l'acció determina el fet, complint les lleis fatals del medi que l'envolta.

D'una manera o altra l'home ha de contribuir al progrés constant de les idees, afirmant que tot lo de la vida li és per a ell interessant i necessari, i no deu refugir mai de la força impulsiva que el fa moure per a lluitar en el terreny més acomodat al seu temperament, per l'èxit absolut d'aquella llibertat que ha d'aportar-li el seu benestar i la seva ditxa.

La passivitat degenera a l'home i l'acomoda a l'esclavitud, i com que aquells que en la vida social se creuen superiors als altres, en la passivitat hi veuen impotència, s'afirmen superiors, i com a tals s'imposen i resten amos, manant a l'home com qui mana a la bèstia sotmesa en ell per superioritat d'espècie.

El temperament accional és una força que la naturalesa dota a l'home, i aquesta força, conduïda amb seny, no és la pertorbació agressiva de la lluita inconscient on l'home degenera a l'estat de bèstia, que la força, quan és manada a consciència, en lloc de pertorbar ordena, i construeix tot lo que l'home necessita per a la seva deslliurança.

Es dolç i bell morir per la pàtria.

Horaci.

NACIONALISTES!

Propagueu en el cercle de les vostres relacions el follet de divulgació i de proselitisme.

El Catecisme del jove Patriota

PREU: 2'50 pessetes cent

C. D. N. Sant Honorat, 7, pral.

Unió Catalanista: Canuda, 4, pral.

Llib. Nacional Catalana: Corts, 613

SECCIO OFICIAL

Una aclaració als patriotes

La Direcció central de l'Organització patriòtica es creu en el deure de fer present als seus inscrits, que l'objectiu essencial de l'organització no pot ésser precisament l'anècdota tumultuària d'unes hores irisòrries sinó la finalitat suprema de batalles si no triomfantes, més decisives.

No obstant cal felicitar-se; perquè cada dia que passa es referma més la vocació abnegada i heroica i l'anècdota esdevé un pas més vers el camí liberador.

No hem d'ésser un requeté o una colla incendiària; però cal sapiguer-ne fins a la superació; perquè en defensa de la dignitat de l'ideal de la Pàtria tot és honorable.

Des del primer de Juny, totes les associacions patriòtiques i tots els inscrits a la Organització Nacional «Estat Català» podran tornar a disposar dels carnets mesals de cotització.

Es precis que ho sol licitin per endavant, deixant an aquestes Oficines la demanda per escrit i el dia que es passarà a recollir ho.

Poden fer-ho també, baix sobre sempre, i indicant: Oficina Organització Estat Català, al lloc social de la U. C.

Els talonaris són de 25 talons a pesseta cada un.

Es preferible que s'entreguin els diners per endavant.

Cal que tots els patriotes pensin que sense una base econòmica no és possible fer res, en benefici de la nostra causa alliberadora.

S'ha rebut el següent comunicat:

NOSALTRES SOLS

Comité Català

Mendoza (R. A.)

28 de Març de 1928

Sr. En Francesc Macià.—Lleida

Honorable compatrici: Rebuda la vostra 9 d'Octubre de l'any passat, la qual no us ha sigut contestada a son degut temps pel motiu que esperàvem constituir els diversos Comitès en aquest sector de l'Amèrica, els

quals tots responen al ideari de República Catalana que vos i els demás amics companys de rebeldia propagueu. Com us déiem en la nostra, tenim la satisfacció de comunicar vos que havem aconseguit la constitució dels següents organismes: «Nosaltres Sols», Mendoza; «Nosaltres Sols», Bahía Blanca; «Independentes», Rosario; «Nosaltres Sols», Paso de los Libres (Corrientes); «Nosaltres Sols», La Plata; «Libertat», Buenos Aires. Amb aquestes entitats i el Casal Català de Buenos Aires, Centre Català de Mendoza i «Resorgiment» formem un nucli de nou institucions que per sa solvència radical poden ajudar ben eficientment per la constitució de l'Estat Català. Es necessari que ens posem continuament en contacte per a la major difusió de la propaganda entre els catalans masells que romanen per aquests indrets, puig la intransigència, la perseverància i principalment la constància fan miracles, nosaltres podem respondre per el que toca a Mendoza, on hi han radicals trenta cinc mil espanyols, que ni valent se de tots els oficialismes no han pogut ofegar la nostra protesta de rebeldia, ants al·trament, l'havem intensificada amb més dalit i més energia fins al punt que podem dir que els menys, s'han imposat als més; tant de bo els de Buenos Aires ho haguessin fet així, que comptàrem ja amb una força abastament poderosa per a fer front a qualsevol eventualitat que es presentés. En aquest mateix correu escrivim a l'administrador de l'Estat Català per a que ens allisti amb deu suscripcions semestral que qual import de trenta dues pessetes li acompanyem, ensems totes les fulles de propaganda que donguem a la publicitat ens en trameti una bona quantitat, per a repartir-la a objecte de propaganda, i el qual import se li enviarà a volta de correu, en fi, tot quant sia que respongui al nostre ideari us preguem que ens ho trameteu puix els catalans d'Amèrica podent donar amb nostre impuls un bon ajut a la República Catalana que tant anhelem.

Us felicitem per les vostres conferències al C. de D. del C. i de la I. les quals han influït per a aixecar l'esperit de molts catalans indecisos al radicalisme.

Tenim l'esperança que encara que els nostres enemics posin en joc el renaixement dels atemptats socials i altres procediments per a ofegar les nostres campanyes i que aproximant-se les noves eleccions cerquin aquell pretext per a sospendre les garanties, el nostre triomf serà inevitable.

Alentant-vos per a que seguïu la vostra valenta i patriòtica actitud, considerant-vos l'apòstol martir de les nostres reivindicacions, volgheu rebre la nostra més pregona admiració tot sabent vos vostre i de Catalunya alliberada.

J. M. PASCUAL I ESCUTÉ

J. PAGES BUSOL

Secretari General

Comissió Executiva de Torn.

Sofrim els mals d'una llarga pau, perquè els vicis són més crudels que l'estrepit de les armes.

Juvenal

ESTAT CATALÀ,

divideix la seva tasca, donada la variació d'assumptes que li seran sotmesos, en dues oficines: Oficina de Redacció i Oficina de Organització

Preguem als nostres comunicants que sempre que ho facin per escrit, baix sobre i indicant l'Oficina respectiva, segons l'assumpte que hi tinguin interès

DIVISA

Al punt vibri pels aires el crit de ¡Via fora!
i la bandera santa onegi a nostra vora
serem potents i indòmits; com vents desenfrenats
si acàs morim la glòria valdrà molt més que'l viure
i si vivim, veurem la Catalunya lliure
formant la sardana del poble lliberat.

Roses de bardissa

*Cada u viu en els altres
i tots, en cada u;
batrà el cor en nosaltres
d'un gran alé comú.*

Novalis

No fa pas gaire que En Jaume Bofill i Matas, en una conferència que donà a Sabadell, que titula si mal no recordem, «La Patria de cada dia» feut referència a la tasca humil deia: «En aquesta obra, l'humilitat és la virtut fonamental. Jo poso en lloc secundari el patriota, l'apòstol declamador que és sovint un nou convertit amb ressavis espanyolistes. Prefereixo la velleta humil que ens tramet el tresor de la paraula viva....»

Parrafada brillant on sota l'inspiració de Guerau de Liost surt la freda concepció d'En Jaume Bofill i Matas. Però no sabem veure la diferenciació que es preten.

Nosaltres conceptuem aquesta humilitat fonamental per un valor igual a la de la velleta humil al del patriota o de l'apòstol amb ressavis espanyolistes.

Es la velleta humil qui tramet a través de les generacions l'ànima de la raça. Serà el vell, que amb tot i el cranc que li rosega la cara, canta encara la cançó redíviva, amb uns llavis on no hi han florit mai cançons d'estrangeria.

Però no és la raça que retorna, no és la raça que triomfa d'aquell català que ja era perdut i occit per la inoxicació exòtica? No s'acompleix amb això el miracle meravellós que dona ocasió la força de la raça? També nosaltres, com el delecte Bofill i Matas, flectem els genolls en terra i venerem el jaio i la velleta humils. També nosaltres, ebris d'emoció sentim fins cau-

re'ns les llàgrimes cara avall la tonada pura de la cançó de la muntanya. Perquè sabem que aquesta és la força més formidable que posseim i que contra la paraula viva i aquesta pura i dolça melodia, el món no ha inventat encara cap exercit per a abatre'ls.

Però la nostra fe es referma davant del fet inexorable d'aquest retorn—d'aquest retorn humil i anònim—que sobrepuja en virtut, al cas de l'home vell que ha guardat a través dels anys i de les centúries l'esperit del poble.

Ell l'ha guarit com una flor d'hivernacle. Cap tempesta l'ha fet trontollar, ni el vent d'estrangeria ha marcit i rebregat les seves fulles.

L'altre esperit és el que ha sorgit del fang; tots els vents i totes les tempestes l'han aïotat. Rosa de bardissa on aprop d'ella arribava el baf de cap torrentada. No obstant ha resistit. Venerem també, patriotes, aquesta virtut humil de l'home que ha retornat, que ha volgut tornar «a ésser» i s'ha integrat a la llei natural de la nostra raça.

En Jaume Bofill i Matas s'equivoca: no són els patriotes; són els polítics a qui no es deu avantposar a l'esperit humil del poble.

Sota tots els noms dels polítics i dels homes de guiatge hi ha la força heroica dels anònims que empeny i aixeca l'ideal fins a la victòria.

No són l'escuma de l'onada platejada,

però són la força dinàmica alliberadora. Ells són l'ànima de la raça; car ella vibra en el cor d'aquests entusiastes, d'aquests anònims de «bona fe»; d'aquests rebels de totes les rebeldies; d'aquests «retornats» a la llei de la natura.

Per això l'esperit selecte, aristocràtic de micer Bofill i Matas, enemic i refractari de totes les turbulències, ha anat a collir al caire del marge, la flor quieta. El seu esperit—conservador amb escreix—no devallarà a la bardissa; ni descenderà torrent avall on bullen i s'amonteguen les aigües remorejants.

Catalans, homes catalans! Només cal treure'ns aquest aire de vençuts que ens va quedar. Eduquem i fortifiquem els nostres fills per a que vingui un dia que el Sol torni a ésser la nostra estrella. Que el foc de pàtria no ha de morir. L'història ens diu que no hem de temer la batalla per les conseqüències de la derrota.

Perquè cent cops que fóssim trepitjats i vençuts, si ho fóssim amb glòria, cent cops els nostres fills i els fills dels nostres fills tornarien a dir:

—Encara i sempre encara.

Pere Corominas

COMENTARIS

Els esdeveniments

Servem, davant tota l'actual acció nacionalista, una posició forçada de no intervencionisme que, tanmateix, és un neguit pel nostre cos i per la nostra ànima freturosa d'amar-se en ell, més que té la virtut de col·locar-nos en una posició de guaita del desenrotllament d'aquest moviment, demés servant amb tota puresa els principis no contagiats de les creences particulars de

capella. Això fa que fins ara hem maldat per ço que per nosaltres és l'únic camí per la llibertat de Catalunya.

Aquesta actitud de guaita, copsant a diari els esdeveniments que en poc o molt afecten al nostre problema, ens ha convençut de la nostra raó i continuarem marcant totes les febleses de l'edifici en construcció, així com els mitjans a emprar en ço que deu ésser la fita del moviment nacionalista.

Suara, després dels esdeveniments promoguts per la lluita electoral, podem serenament escatir els resultats que portaran a Catalunya. Deia *La Veu de Catalunya*, retreient el cas de lluita patricida d'Irlanda, coses que per innecessàries no retreiem, demés quan han merescut la seriosa resposta d'En Soldevila a les planes de *La Publicitat*, mes nosaltres que el fet en sí el considerem de poca importància, volem escatir-ne això que més pregonament aparabscondit, el simbolisme de l'arrabassament de la bandera de la Lliga pels adictes a «Acció Catalana». Molts en això no veuran el simbolisme, mes nosaltres creiem que existeix, car l'arrabassament tindrà, sens dubte, significança, a no trigar gaire, de la puixança d'Acció; d'ésser aquesta darrera, no en nacionalisme, la màxima representació nacional de Catalunya, passant doncs la força de la Lliga a aquesta per mitjà de la natural atracció perifèrica que exercirà.

Mes, tot comentari deu estar obligat a no ésser una sola cita de fets, sinó també la lògica crítica dels resultats que hom espera d'ells.

Tota cosa creada té l'evolució natural, preconcibuda i acceptada en uns o altres termes per la majoria dels pensadors moderns. Evolució, base de tota esperança, car nosaltres creiem en ella, esperem el capgirell que esmicolarà Espanya, donant la llibertat a nostra Patria. Així creiem també que Acció serà, pot ésser, un de aquests naturals graus d'evolució del nostre ideal, camí de la violència. Mes la fermaça d'aquesta creença ens obligaria a romandre en una actitud expectant, esperant que l'evolució fes camí per si mateixa, i homes de política realista, rebutjant tot romanticisme que'ns immobilitzaria en un budisme estàtic, maldarem, perquè tenim fé en que l'home, de la mateixa manera que ha realitzat la conquesta de ço que avui és orgull de tots els pobles, pot fer esdevenir més viu i actiu el procés evolutiu. Veu's aquí l'actitud nostra irreductible davant tot i malgrat tot.

La feblesa que nosaltres voldríem senyalar no és altra que la seqüència de nostre punt de vista, punt de vista que és fill de la realitat amb que topeu a diari en la nostra convivència i també de la psicologia del nostre poble, no tan desconeguda com apar. No tenim fe en els closos patriòtics amb única base que la llibertat nacional, perquè això significa desconeixement de fets que la vida planteja, fets inajornables i que algú podrà dir que arreu del món són esdevinguts i que no han sigut obstacle a la llibertat dels pobles, com hem vist darrerament. Mes aquesta cita de fets, estem segurs de que produirà resultats favorables a la nostra opinió, amb l'única excepció d'Irlanda, poble quina psicologia desconeixem, i on s'ha realitzat el fet que suara esmentavem.

Algú ens voldrà oposar llavors, ja que no hi creiem, l'innecessitat de maldar per l'Estat Català, mes això voldrà dir, en darrer lloc, ple desconeixement del nostre fi que enclou totes les coses, com altre dia aclarirem.

Així és que no per esperit de capella, sinó per creença particular, ens és desglat, perquè la creiem negativa l'obra dels closos patriòtics. Afirmem la necessitat, davant l'individualisme del nostre caràcter, d'enllaç superior, mes alhora servant les particulars característiques, no tancades amb pany i clau en la pregonesa de nostra ànima, sinó eixint a diari a la llum pública per a destriar els camps, perquè nacionalisme no signifiqui cosa híbrida, perquè davant tots els fets diaris no sia obligat servir una actitud masella, per a poguer-se atraure totes les multituds disperses, sens nord ni brúixula que signi els camins. Actitud obligada quan es conviu amb homes de tendències oposades, perquè és noble i lleal el fer-ho, mes que té la sola virtut de allunyar les forces antagòniques, aquí a Catalunya, per que ningú en nom del nacionalisme els parla alhora d'això que senten freturaça.

Altres raons de més pes, en nom de nacionalisme, podríem objectar a Acció Catalana, mes és debades parlar-ne ara. Valgui lo dit com prova de nostra disconformitat, no solament amb Acció, sinó en els closos patriòtics amb una sola base per columna, sobre la qual cal fer les elucubracions necessàries, sinó avui demà, per a mantindre un equilibri estable.

Parli cadascú des de la seva tribuna al poble nostrat, de Catalunya, però ensems parreu-li de realitats de la vida, que el nostre problema és realitat i vide, mes altres realitats també empenyen per distints viaranyos tots els estaments socials de nostra Patria.

Que no'ns diguin que amb la nostra oposició constant entorpin tota actuació pel sol fet d'estar allunyats de nosaltres, que tot lo dit és fill de la particular manera de veure el nostre problema, essent-ne, per tant, fill natural del pensament nostre, oposat, en moltes coses, a la forma en que's desenrotllen a Catalunya.

Liautenant-Colonel EMILI MAYER

LA GUERRE D'HIER DE L'ARMÉE DE DEMAIN

PRIX: 6 francs

Librairie GARNIER FRÈRES
6, Rue des Saints-Frères, 6: - PARIS

EL PAS DELS GEGANTS

(Fragment per Pierre Benoit, Editorial Catalana, Barcelona.)

«Damunt les espatlles del vell, M. Ralph hi posà una manta i ara només la seva testa trágica i rígida emergia.

L'intendent sortí.

No em bellugava gens ni mica, però si ho hagués fet el tumult del vent hauria absorbit sens dubte el grinyolament del meu tamboret. El comte d'Antrim restava també immòbil. Damunt la tauleta de nit, al seu costat, hi havia un vas de cristall brillant dins el qual s'afonava una llarga cullera d'argent, trencada pel mig per efecte de la refracció.

Un bruit lleuger i M. Ralph entrà, acompanyat del visitant, la vinguda del qual, en aquesta hora tardana, tenia l'aire d'emocionar d'una manera tan insòlita el comte d'Antrim i el seu lloctinent.

—Roger! Tu aquí! Ara!

—Milord, Milord!

Aquell home, sense veure el seient que M. Ralph li oferia, havia caigut de genolls al costat del llit i cercava una de les mans del comte, mentre repetia:

—Milord, Milord!

—Calma't, Roger, calma't —feu el comte. I dirigint-se a Ralph:

—Deixeu nos.—

Els meus ulls, les meves orelles, s'obrien per no deixar escapar ni un gest, ni una paraula. El gran drama havia començat. Qualsevol que fossin les revelacions que pogués aportar-me, jo sentia que cap de elles no seria més patètica.

—Arribes de Berlín, Roger?

—De Berlín, sí, Milord.

—Com arribes? Per què vens?

—Estava malalt, sí, malalt; acabava d'ingressar a una casa de salut i és en aquesta casa on fa quinze dies, el 6 d'abril, vaig assabentar-me que l'alçament esclataria el dilluns de Pasqua. En l'actual estat de coses vaig considerar que el moviment projectat era una follia, i calia, per tant, fer tots els possibles per a impedir-lo. Per això he vingut.

—I el govern alemany, Roger, ha posat a la teua disposició un dels seus submarins amb el sol fi de permetre que vinguis a posar obstacles a una insurrecció que tantes raons hauria de tenir per a desitjar? Si, realment, és així sóc del mateix parer del comte Plunkett: el govern alemany és un gran calumniat.

Sir Roger es retorçava les mans. La seva veu, els seus gestos, els seus esguards de bèstia acorralada, tot això s'ajuntava en una mena de ferotge desequilibri, en alguna cosa gairebé atroz de veure.

—Milord, ah! no em tortureu!

—Calma't, Roger, i explica't.

—Explicar-me, Milord? Sí, m'explicaré, ho diré tot, però abans digueu-me que les meves informacions són falses, que aquest viatge que tal volta em costarà la vida és inútil. Diguen-me, diguen-me que no es farà l'aixecament el dilluns de Pasqua.

—Hi serà, t'ho juro —digué el comte.

El visitant exhaltà un gemec.

—Es una follia, és una follia! —repetia.

—Qui sap! —féu el comte d'Antrim. —Però és que la meua memòria m'enganya o no ets tu el qui va escriure: «El jorn que el nostre primer camarada alemany desembarcarà a Irlanda, el jorn que hom veurà el primer vaixell de guerra alemany fendir altivament les ones de la mar d'Irlanda amb el pavelló irlandès a la seva proa, aquell jorn molts d'irlandesos hauran de morir però moriran en la pau de Déu, amb la certesa que Irlanda pot viure.» Si la meua memòria és bona, si realment aquestes paraules són teves, ja que, d'altra part, tractes de follia el moviment que va a esclatar, és que les teves esperances, Roger, han fallit, és que tu no ens portes l'ajuda que ens havies promès sense que te l'haguessim demanada?

—No em tortureu! —murmurà Sir Roger.

—Què has fet a Alemanya? —digué durament el comte d'Antrim. —Què has promès? Què t'han donat?

—No he promès res —féu l'altre amb un crit de dolor—; no tenia dret a prometre res. Pensava obtenir de la *Wilhelmstrasse* que estudiaria les aspiracions de Irlanda i que el jorn de la Conferència de la Pau la qüestió irlandesa seria internacionalitzada; que...

—Infant! —digué el comte. —Els alemanys haurien estat realment ben bajans... T'han fet belles promeses,

era el que els tocava fer i jo els ho aprovo. I en com pensació no t'han demanat res?—

Sir Roger romangué sense resposta.

—Jo he sentit parlar—digué l'altre despietadament—d'una temptativa feta per tu prop dels soldats irlandesos presoners a Alemanya, en vistes a la constitució d'una brigada irlandesa destinada, amb l'ajut de Guillem II, a combatre exclusivament per la causa d'Irlanda, sota la bandera verda amb l'arpa d'or. Els al·moines catòlics alemanys estaven encarregats de secundar-te en aquesta tasca. Dignes me, Roger, francament, dels tres mil dels nostres compatriotes que deu haver hi dins les gàbies de filferro d'allà baix, quants han respost a aquesta crida?—

Sir Roger abaixà la testa.

—Cinquanta cinc—murmurà.

—Cinquanta cinc!—digué el comte d'Antrim,—cinquanta cinc! De manera que els humils camperols il·lustrats del Munster i del Connaught no s'han deixat enganyar allà on tu has quedat pres. Quan els nostres raonaments i la nostra fàbia casuística ens extravien, l'instint segur del poble li permet de no apartar-se ni un sol pas del camí dret. Però aquesta lliçó que t'han donat els pobres *Irish Fusiliers*, l'has aprofitada, almenys, Roger?

—Sí, ja ho podeu veure. La meua presència aquí ho diu prou. He volgut fer-vos saber que Irlanda no ha d'esperar l'ajuda d'Alemanya, que l'aixecament ha de ésser, per tant, ajornat. Amb perill de la meua vida, Milord, he vingut.

—Has vingut, Roger, no hi ha dubte. Però és a bord d'un submarí alemany que arribes. Alemanya té submergibles amb escroix, que s'exposi a sacrificar-ne un exclusivament per a ésser te agradable, que dic jo!, per a deixar-te venir aquí a contrarestar un moviment que ella té tantes de raons per desitjar?—

Sir Roger guardà silenci.

—Respon, Roger—digué greument el comte:—mai el temps no haurà estat tan preciós.—

I com que l'altre restava callat sempre, continuà:

—Què els has dit perquè et deixessin marxar, perquè t'hi ajudessin i tot?

—Els he dit, com a recompensa, que jo entraria a Irlanda per a proclamar hi la revolució.

—I t'han cregut?

—Veieu si m'han cregut, Milord, que fins m'han donat immediatament ço que jo necessitava i que no els havia pas demanat.

—Què?

—M'han armat un transport, camuflat en vaixell neutre, carregat de fusells i de municions—

La terrible mà vàlida del comte d'Antrim sorgí de sota la manta. La vaig veure arrugada i blanca, a l'extrem d'un braç descarnat.

—I on és ara aquest transport?

—Està per arribar, Milord. Ha viatjat de vigilància amb el submarí que m'ha conduït.

—Déu meu!—murmurà el comte.

Hi hagué un silenci tràgic.

—Milord, què teniu?—murmurà Sir Roger.

—Què tinc, digué el comte d'Antrim,—què tinc, dius?...

Una esgarripança somogué de sobte les meves espatlles.

—Així, tu has cregut enganyar l'Alemanya? Desgraciadament! És ella la que ha jugat amb tu com amb un infant!

—Què voleu dir, Milord?

—Què has fet, Roger, què has fet?

—Vos mateix heu reconegut que no podia deixar l'Alemanya declarant que tenia per objecte posar obstacles al moviment. Per això he hagut d'indicar com a pretext el que us acabo de dir.

—Aquest moviment, Roger, tindrà lloc, t'ho he jurat i t'ho juro encara. Però el pitjor que poguéis fer se per a disminuir-ne l'eficàcia, pots estar satisfet, que tu ho has realitzat! Si aquest transport és en vistes de les nostres costes—i ai, no deu pas ésser-ne lluny!—no trigarà dues hores a ésser capturat. Has oblidat que la flota britànica vetlla més gelosament les costes enemigues? Acabes d'oferir als nostres adversaris un argument que t'haurien pagat a bon preu. La nostra revolta contra Anglaterra no devia necessàriament fer-nos perdre les simpaties dels aliats. Ara, en canvi, aliats d'Alemanya, nosaltres esdevenim traïdors a l'Anglaterra. Ve't aquí la teua obra, Roger.—

Aquest deixà sentir un crit de dolor.

—Milord, Milord, accepto els vostres reptes; però, mentrestant, almenys assegureu-me que tinc raó, que aquest moviment és una follia, que no ha de portar-se a la pràctica.

—S'hi portarà.

—S'hi portarà!—exclamà Sir Roger.—Per parlar així, Milord, cal que cregueu amb el seu èxit. Jureu-me que hi creieu. Si em feu aquest jurament, Milord, creuré francament que sou foll; però la meua admiració, la meua estima per vós no hauran sofert per això la més petita minva. Si no...

—Si no, què?

—Jureu m'ho, Milord, us ho prego! Ah! Veieu? No ho jureu. No hi creieu en l'èxit d'aquest moviment. Com podeu, doncs, acceptar ni la idea de donar aquesta ordre, des del vostre llit, aquesta ordre atroç per la qual tants i tants d'homes joves no seran en breu damunt la terra res més sinó ossos podrits, sense que vós pogueu ésser ni tan sols testimoni de llur inútil sacrifici?

—Diria, Roger, que em parles amb tò de jutge—feu el comte d'Antrim.

Sir Roger no podia respondre. Els braços en creu, la testa entre els cobrellits, sanglotava.

—No importa—continuà el comte, amb una magnífica, trista majestat—; el que acabes de dir has tingut raó de dir-ho. D'aquesta manera m'has obligat a confessar-te el meu esferit dolor, l'horrible dolor del home que per la seva edat i per la seva impotència es veu privat de participar en la lluita que va ell mateix a desencadenar, perquè la jutja santa, útil, necessària. La suor de sang que jo vessaré aleshores, Roger, desitjo que no n'has mai de conèixer. L'ordre que donaré de pendre les armes la donaré amb tant de vigor i d'enteresa com si jo fos una angoixa de la qual no et pots formar idea, parlant com acabes de parlar... Però et dispenso, i atribueixo a un enervament perfectament comprensible l'obligació en què acabes de posar-me d'entrar en tals justificacions... Altrament, comprenc que, fora del terror patri, és fàcil desconèixer aviat les realitats nacionals. Has oblidat, tal volta, el tinc en el qual has après de llegir? Has oblidat, potser, la preferència de Donegal?—

Sir Roger aixecà la testa.

—La profecia de Donegal!—digué amb un accent de estupor—; sabeu, Milord, que em desespereu, que em feu por? Com, en un mateix home, el sentit agut dels éssers i de les coses més modernes, pot aliar-se amb el fetixisme infantil de les velles faules? La profecia de Donegal! Aquesta pobra llegenda contemporània dels arquers de Crécy, per què invocar-la a l'època de les ametralladores i de l'artilleria pesant? Damà, mercès a ella, Dublín resplendirà en flames. I nosaltres serem vençuts, Milord, ben vençuts!

—Jo en tinc, igual que tu, Roger, la certitud, i la dolor de què et parlava no ja gaire és, per això, més aguda. Però alguna cosa, malgrat tot, sortirà victoriosa de la lluita. Aquesta cosa, no hi posis dubte, és l'ànima de Irlanda. Aquesta ànima, Roger, anava a desaparèixer; els nostres liberals l'havien arrossegada i calcigada per les assemblees angleses. O'Connell, Parnell i Redmond li havien fet perdre, en els estèrils debats parlamentaris, el culte de l'acte dur, regenerador, alliberador. El temps dels compromisos ha passat. Cal que de tant en tant un poble renovelli el deute contractat amb el seu ideal centenari. Quan suava et parlava de la profecia de Donegal no era pas endebades. Per tu i per mi la profecia de Donegal no és, potser, sinó un símbol; però pels esperits simples morts d'ençà de vuit segles i pels que demà encara moriran recitant-la, és una realitat, una realitat més viva que tu i que jo, cridats tard o d'hora, a no ésser sinó pòls. Aquests simples, Roger, tenim dret nosaltres, tens dret tu de menyspreuar-los? Aquests simples precisament són els que han vist clar dins les presons d'Alemanya. Quan tu, Roger, eres objecte de burla i joguina de les conveniències d'altri, ells han comprès que el fusell que volien posar-los a les mans no anava destinat a l'alliberament de la llur pàtria. Per això han esquivat la trampa en la qual tu, esperit fort, has quedat agafat. Contra tu, aquesta gent humil ha tingut raó. És per això, Roger, que dilluns pròxim, a la una del migdia, en tant que jo seré aquí, la mà damunt d'aquest vell cor disposat a esclatar d'entusiasme i de dolor salvatge, els fusells dels nostres voluntaris saludaran a Dublín la data fixada per al compliment de la sagrada profecia.—

Sir Roger aixecà la testa i digué:

—Jo seré amb ells, Milord!—

El comte d'Antrim el contemplà amb tristesa.

—Ai, Roger! Et fas il·lusions! Tu no hi seràs, no; tu no hi podràs ésser, amb ells.

—Que jo no seré amb ells?

—Ja sé que el que jo exigeixo de tu és horrible—digué el comte:—la mort, la mort sota el vel negre, a l'extrem de la corda infame, enlloc de la mort dels bells lluitadors, de cara al cel! Però el sacrifici que t'imposo, el suportaràs, ho sé, per la salut d'aquesta pàtria que estimes més que tot.

—Milord! Què dieu? És espantós.

—Espantós, sí, però necessari. Escolta i comprenc. La teua presència entre els nostres soldats seria pels nostres enemics la revelació d'un pacte nostre amb Alemanya. No creguis, t'ho prego, que hi hagi en les meves paraules un odi infantil envers Alemanya. Les meves simpaties personals, haig de callar-les quan l'interès del meu país està en joc. Si jo cregués que avui Alemanya pot servir nos, la nostra aliança amb ella no tindria altre més fervent defensor. Però opino que actualment no pot fer sinó comprometre'ns i sapigues que per uns quants miserables mausers que se'ls brindin de fora els irlandesos no abdicaran mai la immensa força moral de combatre tots sols contra l'enemic. David se'n anà tot nu i desarmat davant de Goliath i et va abatere perquè estava en els designis de Déu que l'abatés. Però si David hagués estat vençut pel gegant acuirassat de ferro, hauria sortit d'una tal desfeta amb un benefici tan gloriós com aquell que li valgué la victòria. La lluita que anem a emprendre no ha d'ésser rebaixada fins al nivell de qualsevol insurrecció marroquina, obtinguda al preu més just pels agents de la *Wilhelmstrasse*.

—Què cal, doncs, que jo faci?—digué Sir Roger, la veu del qual no era sinó un sospir.

—Dormiràs aquí i provaràs de retrobar en el son les forces que et caldran per al teu dur calvari. Avui, abans de l'alba, Ralph et conduirà a Tralee. No cal que es sapiga que has vingut aquí ni que hem parlat. A Tralee aniràs a casa d'algué, el testimoni del qual et sembli ésser tingut en crèdit per la justícia anglesa i li diràs els motius del teu retorn i que seria una follia per part nostra comptar amb Alemanya. Fes-ho tan bé com sapigues. No deixaràs d'afegir que els fusells que ens envia només ens envia per tal de comprometre'ns. Fes tot el que puguis per atenuar el mal que ens hagi pogut causar la teua temeritat.

—Obere—digué el visitant.

El comte d'Antrim l'esguardà.

—Dóna'm la mà, Roger—va fer amb emoció.

Sir Roger besà la mà que li allargava el vell. Aquest exhaltà un gemec sord.

—Roger! Roger! quina cosa més terrible i difícil de conèixer, el deure! Tu i jo, dins d'aquesta cambra, som dos homes que no hem tingut mai altre pensament que el bé de la nostra pàtria... i ja veus amb quina violència ens acabem d'afrontar l'un a l'altre!—

L'Estat Català

Publicació quinzenal
Subscripció a Catalunya
3 pessetes semestre

S'admeten donatius per a
estendre nombres francs

Propagueu-lo!

Quan s'ha donat el primer pas, és ja difícil aturar-se.

Séneca

Imp. LA CAMPANA I L'ESQUELLA, Oim, 8.—Barcelona

L'ESCLAU

Vina, tirà, mira el gest de l'esclau
—el teu fuet no és prou dur ni el flagella.
Mira el seu gest. Trencarà els teus lligams
sota l'afront, i t'ajupirà a terra.

Quan l'abaties llençava un gran crit
i era el darrer, que un batec l'ofegava.
Sota el panteig veu la llum d'un matí:
cada foguera serà una venjança.

Cadà foguera un coltell esmolat,
sota el seu crit el teu fuet una canya.